

Cardinales, & consequenter quod spectat ad electionis validitatem hic casus tamquam omisus in Constitutione remansit in dispositione juris communis, vulg. l. Commodissime, ff. De liber. & posthum. & arg. l. Sancimus, c. De testam. & l. Precipimus, in fin. c. De appellat. De jure communi autem contra electum a duabus partibus Cardinalium obijci non potest quod schedulae superabundent, sicut obijci non potest quod Cardinales eligentes sint excommunicati, vel suspensi; cum hujusmodi exceptiones juris positivi sint, ut in d. cap. Licet, adnotarunt Compostell. nu. 3. Joan. Andr. num. 10. & reliqui Interpretes, ut ibi dixi num. 11. & seqq.

Nec obstant contraria. Ad primum enim responderetur hoc capitulum non habere locum quando inhabiles ignominanter admittuntur ad eligendum, secundum theoriam Innocentij, quidquid contra scripserit Butr. cujus opinio communiter non tenetur, ut fusè ostensum est supra num. 31. & seqq.

Ad secundum responderi potest Gregorium statuisse ut schedulae numerentur antequam aperiantur a scrutatoribus, & tunc si apparuerint numero plures quam sint Cardinales, omnes comburantur. Quibus verbis videtur respexisse tantummodo ad illum excessum schedularum, qui reperiatur ante inchoatam illarum publicationem; & in hoc tantum actu decrevit schedulas esse comburendas. At verò de excessu schedularum reposito post inchoatam, vel absolutam publicationem scrutinij nihil statuit, forte quia visum sibi fuit sufficienter huic inconvenienti occurrere precipiendo, ut ante publicationem schedulae palam diligentissime numerentur à scrutatoribus; postquam quidem numerationem in conspectu omnium peractam vix putavit posse contingere, ut schedulae excederent numerum Cardinalium; ac proinde de hoc casu veluti raro, aut minus frequenti nihil statuumdum duxit, arg. l. Iura, cum tribus leg. seqq. ff. de legib. Praefertim verò quia si schedulae comburantur priusquam fuerint aperta, & ad novum scrutinium procedatur, cum nondum appareat quae quisque suffragia habuerit, nemo potest conquiri, quod exinde juri suo, vel famae aliquatenus detrahatur, ut notat Innocent. in c. Publicato, num. 2. infra eod. dicens hoc casu nullum posse detrahatur, quia nemini sit praesudicium, nec aliqua infamia oritur nominato, cum clausa sint vota. At verò aperta jam schedulae, & scrutinium publicato videtur quodammodo electio initiata, & aliquod jus quaesitum, ei quem constat habuisse duas tertias suffragiorum partes etiam superfluis non computatis, ut ex dictis patet. Unde si schedulae tunc lacerari, aut comburi non possent, nec ad nova suffragia deveniri circa illius injuriam, quia res non est integra, & nemini licet mutare consilium in alterius praesudicium, cap. Cum inter Canonicos, infra eod. l. Nemo, la quarta, ff. de reg. jur. Item ex novo scrutinio proteretur electio. Quod est periculosum praefertim in Electione Romani Pontificis, c. Vbi periculum, infra eod. lib. 6. & Clemens. Ne Romanus, eod. tit. At quas rationes forte respexit Gregorius IX, dum decrevit, ut publicato scrutinio non liceat electoribus variare, ut in d. cap. Publicato, infra eod. & ibi notat gloss. 1. Innocent.

Holl. Joan. Andr. & reliqui Interpretes. Nobis tamen in his pronuntiare non licet, idèdque ad obviandum periculis absre non esset, ut prima Sedes hanc dubitationem dilucidaret.

Quid autem juris sit in casu converso, videlicet cum schedulae reperiuntur pauciores numero quam sint Cardinales, scripsi plenè in praedicta decretali, Publicato, à n. 36. usque in fin.

DE ELECTIONE.

Cap. Publicato.

S V M M A R I V M.

- 1 **S**crutinio publicato non possunt electores variare, sed cogi debent ad collationem, & electionem.
- Ampliatum sex modis à num. 11. usque ad nu. 23. & fallit novem, à num. 45. usq. ad n. 52.
- 2 Electores dici possunt actu electionis inchoato, licet non consummato.
- 3 Electores publicato scrutinio sunt compellendi ad collationem, & electionem à Superiore, ad quem spectat confirmatio.
- 4 Matrimonium tam spirituale, quam carnale non vitatur ex legitima compulsionè Superioris propter principium voluntarium.
- 5 Electoribus cur non liceat variare scrutinium publicato, & num. seqq.
- 6 Initium si desit, desit initiatio.
- 7 Matrimonium spirituale de quo habeat partes.
- 8 Publicationis effectus v. r. r. g.
- 9 Beneficio etiam absenti collato Episcopus dicitur sanctus officio suo, & ideo variare non potest.
- 10 Ex scrutinio publicatione an, & quale ius acquiratur nominato, & num. 20.
- 11 Electores nec singulariter, nec in communem variare possunt scrutinium publicato.
- 12 Variatio sicut post publicationem scrutini non permittitur electoribus, ita nec substitutis in eorum locum.
- 13 Idem in metropolitano, ad quem ius eligendi sit devolutum.
- 14 Electores post scrutini publicationem excommunicati, ac deinde absoluti variare non possunt.
- 15 Et an possint facere electionem ante absolutionem, remissive.
- 16 Electoribus assentibus se non consensisse in eum, qui in scrutinio reperitur nominatus, non creditur.
- 17 Scrutatoribus in fides adhibetur contra renorem scripturæ remissive.
- 18 Electio cassari non debet nisi ad petitionem contemptam, nec per alium, quam per Superiorem, & interim variare non licet.
- 19 Scrutinio publicato si superveniat defectus in forma, an electores ad novum scrutinium procedentes teneantur eligere tam nominatum, & nu. seqq. & num. 28. & seqq.
- 20 Ex nominatione ius non acquiritur, nisi nominatio sit sollemnis.
- 21 Electus à minori parte Capituli an, & quando sit preferendus si electio facta à maiori parte sit nulla.
- 22 Electores in forma peccantes privandi sunt ea vice potestate eligendi.

Electio

- 23 Electio Pape si nulla sit ex defectu forme praescripta in Constitutione Gregorij XV. an Cardinalibus in novo scrutinio liceat variare, & nu. seqq. usque ad nu. 35.
- 24 Electio quamvis nulla ex defectu forme, tamen si ad sit consensus eligentium, & electi, dicitur canonice de iure naturali.
- 25 Et post consecrationem nihil potest obijcere Ecclesia de forma non servata.
- Contrarium num. 28. & seqq.
- 26 Forma in electionibus cur introducitur.
- 27 Electus in Papam non servata forma Constitutionis Gregorij XV. non est Apostolicus, sed Apostolicus.
- 28 Substantia deficiente desit ipsum totum.
- 29 Electio ipso iure nulla an possit confirmari.
- 30 Obligatio naturalis non oritur ex consensu quando lex positiva resistit actu.
- 31 Idem quando actus peccat in sua forma.
- 32 Vel quando lex decernit actum ipso iure nullum.
- 33 Matrimonium tam carnale, quam spirituale celebratum non servata forma iuris positivi est nullum etiam in foro conscientiae.
- 34 Scrutinij publicatione inchoata, sed non consummata an liceat Electoribus variare.
- Et quid si publicato scrutinio vota appareant aequalia, nu. 36.
- Et an pari minor variare possit accedente maiori, num. 37.
- Et quid si nominatus in scrutinio iuri suo renunciarit, num. 39.
- Et quid si notorium sit nominatum esse ineligibilem, num. 40.
- Et quid si dubitetur an sit postulandus, vel eligendus, num. 43.
- Et quid in compromissarij eligentibus per viam scrutini, num. 45.
- Et quid in Patronis Ecclesiarum, num. 46.
- 35 Variatio non est prohibita Electoribus nisi in praesudicium nominati, & num. seq.
- 36 Variare an possit quis consentiendo electioni de se factae.
- 37 Electus in scrutinio potest dissentire etiam post electionem sibi presentatam.
- 38 Nominantes in scrutinio scienter indignum an sint privati pro illa vice potestate eligendi.
- 39 Postulatio, & electio sibi invicem adversantur.
- 40 Electio an sit differenda si aliquis publicato scrutinio probare velit nominationem esse ineligibilem.
- 41 Compromissarij, licet procedant per viam scrutini, non tamen arctantur ad formam, c. Quia propter.
- 42 Patroni tam Clerici, quam laici variant indistinctè ante presentationem; postea verò laici tantum.
- 43 Clives eligentes sibi potestatem an possint variare.
- 44 In postulacione an licet a sit variatio publicato scrutinio, & num. seq. usq. ad num. 53.
- 45 Argumentum à contrario sensu est fortissimum in iure, & quando locus.
- 46 In postulacione nulla forma reperitur à iure praescripta.
- 47 Nec per eum acquiritur ius postulato.
- 48 Variare possunt electores ante publicationem scrutini.
- 49 Idem in Superiore, ad quem ius eligendi sit devolutum.

- 50 Et quid si scrutatores recesserint à loco scrutini.
- 51 Scrutinium nondum publicatum an destrui possit de consensu maioris partis Capituli etiam sine ulla causa.
- 52 Electio Pape an vitetur ex eo quod aliquot schedulae deperierint ante consummatam scrutini publicationem, & num. seqq. usque in fin.
- Et quid si hic casus contingat in scrutinio, & accessu, num. 65.
- 53 Actus ex se perfectus, & consummatus per contrarium eventum non resolvitur.
- 54 Etiam si potest eveniat casus, à quo non potuit inchoari.
- 55 Forma ubi ex aliquo casu adventitio servari non potest, valet actus etiam tali forma non servata.
- 56 Publicatio electionis si omittatur fraudulenter, non nocet electo.
- 57 Electio non valet si post collationem protrahatur per simpliciter, vel negligentiam Electorum; secus si mala fide.
- 58 Actus imperfectus remanet nullus sine casu, sine culpa accidat, ut nequeat perfici.
- 59 Testamentum inter liberos quamvis valeat sine publicatione, tamen si Testator voluerit illud publicari, & ante publicationem obierit, est nullum ex defectu voluntatis.
- 60 Alium nihil dicitur cum aliquid superest agendum.
- 61 Quod pendet non est pro eo quasi sit.

PUBLICATO. Famosum, & quia breve est, per alia verba sic summaripotest. Scrutinio publicato non possunt electores variare, sed cogi debent ad collationem, & electionem. Hoc dicit, & tria facit. Primo dictum ponit. Secundo, eius rationem reddit. Tercio, rationem necessitatis exprimit. Secunda ibi, cum sit. Tertia ibi, ad quod.

Nota primo, ex textu tres actus substantiales electionis per viam scrutini, videlicet scrutini publicationem, suffragiorum collationem, & electionem in communi, quorum si vel alterum omittatur, non tenet electio, ut cap. Quia propter, cap. Camana, & cap. In Genes, supra eod.

2 Secundo nota ibi, Electores, congruè dici posse electores actu electionis inchoato, licet nondum consummato, & tunc dicuntur electores quasi electuri secundum Jo. Andr. num. 5. & Cardin. in secundo notab.

3 Tercio nota ibi, si oportuerit, compellantur. Electores non esse simpliciter, & absolute compellendos ad collationem numeri ad numerum, & electionem in communi; sed si opus fuerit. Unde prius moneri debent; ac si restiterint, tunc demum per censuram Ecclesiasticam sunt cogendi ad instar testis, ut cap. 1. de testibus cogendi. Admonitio enim debet praecedere vindictam, ut cap. Indigne, 12. quasi 2. ut hic per Compostell. num. 7. in ver. si oportuerit. Vel aliter expone illa verba, ut per Abb. Antiqui. num. 4. in eod. ver. Compulsio autem expectabit ad Superiorem cuius est electionem confirmare, licet aliàs non sit ordinarius istorum eligentium secundum Joan. Andr. num. 27. quia ex quo conceditur confirmatio, videntur concessa omnia praetambula, per quae pervenitur ad illam, arg. cap. Praeterea, de offic. deleg. & l. Ad rem mobilem, & l. Ad Legatum, ff. De Procurat. & cum hoc dicitur transeunt Doctores

ctores, licet Abb. dubitet *num. 9. vers. Vltimo hic 4. quaritur*; & ex his collige non vitari electionem propter compulsionem. Quod procedit in hoc speciali casu propter principium voluntarium, & consensum ab initio praestitum in scrutinio, secundum Abb. *in ult. notab.* & est simile in matrimonio carnali, quod contrahi non potest si metus, aut violentia intercesserit, cap. *Cum locum, de sponsal.* & tamen si praecesserint sponsalia de futuro, compellitur quis contrahere de praesenti, ut cap. *Ex litteris, in secundo*, & cap. *Requisivit, eod. tit.* Ergo idem in hoc matrimonio spirituali, arg. cap. *Inter corporalia, de transl. Episcop.* Sed extra hunc casum non est electio, ubi libertas admittitur eligendi, ut legitur in cap. *Vbi periculum, §. Ceterum, infra eod. lib. 6.*

Ultimo nota ex hac decretali duas insignes regulas in materia electionis per scrutinium. Vna est negativa, quae non permittit electores variare publicato scrutinio; & sumitur in sensu directo. Altera est affirmativa, quae variationem permittit ante scrutinium publicationem; & colligitur a contrario sensu. Utramque regulam prosequar faciliori methodo per ampliationes, & declarationes resumendo ea, quae *in 2. questionibus* fuisse hic tractat Joan. Andr.

5 Prima igitur regula est: Publicato scrutinio non possunt electores variare, id est alium nominare, vel à prima nominatione recedere, ut est textus singularis in materia sua; nam ut advertunt Joan. Andr. *num. 23.* & Abb. *in prime.* Olim hac de re variae erant scribentium opiniones. Quidam enim asserbant electores posse variare usque ad subscriptionem electionis. Quidam usque ad confirmationem, quidam usque ad consensum electi. Alij verò usque ad pronuntiationem electionis, ut notatur in c. *Quanto, in gloss. magna, 63. dist.* & per Host. *in summa eod. tit. §. Vtrum mutari.* Unde ad eorum controversias dirimendas emanavit haec Decretalis. Sed in persequenda ratione decisionis Doctores valde reuertuntur: nam tres rationes, quas primò assignat gloss. 2. videlicet quod per publicationem scrutini res desinat esse integra, quod nemini liceat mutare consilium in alterius praedictum, & quod mora in protrahenda electione sit damna Ecclesiae, concludunt etiam ante publicationem, ut bene deducit Joan. Andr. *num. 15.* & Abb. *num. 2. vers. Et primò.* Quarta autem ratio, quod per huiusmodi publicationem electio videatur quodammodo initiata, non videtur vera, quia matrimonium hoc spirituale initiatur per electionem, ut cap. *Licet, de transl.* Ergo non ante, quia nihil est antequam incipiat esse, *l. ult. ff. de collat. bonorum.* Oldrad. *conf. 180. Questio est, num. 7.* & si deest initium deest initiatum, ut inquit Compotell. in c. *Quod sicut, num. 17. supra eod.* Quare Joan. Andr. *hic num. 15.* dicit hanc constitutionem jus novum inducere in eo quod publicato scrutinio impediatur variationem votorum. Antea enim nullus ex antiquis tenebat, quod hic dicitur. In hoc autem iure positivo affirmat fuisse arbitrium Pontifici interdiceret variationem publicato scrutinio. Nam si voluisset, utique potuisset illam prohibere, etiam post latum suffragium. Idcirco autem praeposuit terminum publicationis, quia matrimonium spirituale habet partes suas, cujus prima est electio,

secunda confirmatio, tertia consecratio. Prima pars, quae dicitur electio, similiter habet partes multas quoad formam, & tres saltem quoad consensum, scilicet scrutinium, ipsius publicationem, & electionem. Cum igitur factus est transitus ad medium, vel duas partes huius partis, praefatum est variandi aditus. Aequa autem fuit haec distinctio, ut ipse ait *num. 4.* ad evitandam infamiam & injuriam nominati, ex quo facta est publicatio. Sic in simili publicatio attestatum impedit productionem testium, cap. *Cum venisset, & cap. Causam, de testib.* Sic edictum publicatum arctat. *c. 1. supra, de postul. Pralat.* Et non sufficit mihi infirmum revocasse, nisi publice hoc descriperim, *l. Sed si pupillus, §. 1. ff. De Infirmis, ad.* Verum Abbas tamen fateatur hanc rationem Jo. Andr. esse persuasivam, tamen illam refellit *num. 2. col. 3. vers. Haec sunt in effectu*, quia haec decretalis jus novum non inducit, sed est juris antiqui declaratoria. Unde ipse assignat aliam rationem cur non liceat variare post publicationem scrutini; videlicet quia electores functi sunt officio suo, & ad hoc allegat textum in cap. *Si tibi absenti, de prob. lib. 6.* ubi si beneficium conferatur absenti, nullum jus illi acquiritur antequam conferatur; & tamen quia confers officio suo functus est, variare non potest, ut ibi dicitur; quam rationem reddit etiam Bart. in *l. Absenti, ff. De donat.* Sed certe haec ratio Abbatis laborat eodem vitio, quod rationes glossae; quia vendicat sibi locum etiam ante publicationem scrutini; nam electores ut singuli postea quam suffragium suum tulerunt, dicuntur functi officio suo, cum non habeant amplius quid facere. Publicatio enim scrutini quae subsequitur post vota in scriptis redacta, & illorum collatio non pertinet ad eligentes, sed ad scrutatores, ut patet in cap. *Quia propter, supra eod.* Unde si ratio Abbatis esset vera, non liceret electoribus post latum suffragium variare, etiam ante scrutini publicationem, cum iam sint functi officio suo. Quod tamen est falsum, ut hic patet a contrario sensu, & latius dicam in secunda regula *num. 14.* Quod si consideremus electores non ut singulos, sed ut Collegium, tunc non dicuntur functi officio suo nisi post electionem, quae ad eos pertinet in communi, ut hic, & in d. cap. *Quia propter, & in cap. In Genesi, supra eod.* Ergo attenda ratione Abbatis liceret eis variare ante electionem etiam scrutinio iam publicato, quod est falsum,

10 ut hic. Existimo igitur esse bonam rationem, quam ponit Jo. Andr. nam si haec constitutio sit novi juris promulgatoria, sive declaratoria juris antiqui, semper tamen verum est rationaliter fuisse praefatam viam variationi, postea quam devotum est ad actum medium, id est ad publicationem scrutini ut videtur infamia, & injuria, quae irrogaretur nominato à majori parte, si liceret electoribus ab illius nominatione recedere. Quae ratio in effectu elicitur ex dictis Innocentij *hic m. 2.* ut latius dicam infra in secunda regula *num. 55.* Videtur etiam consistere alia ratio, quam assignat Butr. *num. 4. vers. Aequis tamen diffinit;* salvando rationem in textu assignatam; nam secundum eum quemadmodum aliae obligationes oriuntur ex consensu, ut *l. Consensu, ff. De act. & obligat.* ita & in electione obligatio oritur ex consensu eligentium, Unde

haec

haec electio est valida, & perfecta de iure naturali, licet pro forma accidentaliter inducta fuerit institutum ut debeat subsequi collatio, & communis electio. Cum ergo inspecto iure naturali videatur iam perfecta ex votis in scriptis redactis, & publicatis; non debet esse locus variationi, quae principium finis necessitativum sit expletum; idemque sequitur in littera, cum facienda sit collatio, &c. Quasi hic finis necessario trahatur ad principium: & quamvis Abbas *sub m. 2. col. 3.* nitatur refellere hanc rationem, eo quod illa attenda non liceret variare, etiam ante scrutini publicationem, cum iure naturali inspecto inducatur electio ex singularibus consensibus in scrutinio praestitis; & publicatio scrutini, collatio subsequens, & electio in communi sunt, iure positivo inducte in d. cap. *Quia propter, ut notat gloss. in cap. Sicut, eod. tit. lib. 6.* Responderi tamen potest negando consequentiam; Quia electio utcumque perfecta ex singularibus consensibus nihilominus variationem non impedit ante publicationem scrutini. Ratio est quia ignoratur an quis habuerit consensum majoris partis, cum vota sint clausa, ut hic observat Innocent. *num. 2.* nam quod ignoratur perinde est ac si non esset, cum paria sint non esse, & non apparere, ut *l. Duo sunt Titij, ff. De testam. tutel. l. Et liberis, & l. Rustilia, ff. De contrah. empr. & l. Si ita fuerit, ff. De reb. dub.* Item non obstat aliud obiectum Abbatis quod obligatio non sit orta nominato, quia absenti nihil acquiritur, d. *l. Absenti, ff. De donat.* Quoniam ad hoc ut variatio impediat, satis est ut obligatio orta sit ex parte eligentis, licet non sit tertio acquisita, ut probatur in praedicta decretali: *Si tibi absenti, & consequuntur quae leguntur de sollicitatione in l. Paulum, & toto tit. ff. De sollicitat.* Praeterea quamvis nominato ante electionem non acquiratur jus substantiae electionis; tamen cum per publicationem sit devotum ad principium finis necessitativum, & incompatible cum variatione; negari non potest quin ex hoc fit acquisitum aliquod jus nominato, id est principium necessitatis finem electionis, ut bene per Butr. *d. num. 4. vers. Tertia ratio.* Adde quod etsi electus non habeat jus in beneficio antequam consentiat suae electioni, ut cap. *Cum inter Canonicos, supra eod.* habet tamen jus in consentiendi: quod quidem jus iniuste illi praeriperetur ex variatione electorum, ut cap. *Mutare, de reg. iur. lib. 6.* & d. cap. *Si tibi absenti.*

11 Ampliatur primò suprascripta regula, ut procedat sive electores publicato scrutinio intendat variare, ut singuli, ut c. *Bona memoria, §. Nec nocebat. Supra de postulat. Pralat.* sive ut Collegium, & in communi secundum Innocent. & Compotell. *in prime.* Host. *num. 9. in ver. Variare.* Anchar. *in primo notabil.* & alios communiter.

12 Ampliatur secundo, ut procedat non tantum in ipsismet electoribus, sed etiam in eorum successoribus: nam si publicato scrutinio aliqui ex eligentibus obierint, vel abcesserint, substituti in eorum locum, vel supervenientes tenebuntur nominatum eligere, quia nominato est jus quaesitum ex votis publicatis, ut hic; quod quidem jus non amittit propter casum supervenientem, secundum Vincent. Innoc. & Compotell. quos

hic referunt, & sequuntur Joan. Andr. & Cardin. ambo in *14. qu. & Bellam. n. 17.*

13 Ampliatur tertio, ut procedat etiam in Metropolitanano, vel alio Superiore, ad quem per negligentiam, vel contumaciam electorum, qui publicato scrutinio electionem distulerunt ultra trimestre à die vacationis, jus eligendi sit devolutum ad praescriptum c. *Ne pro defectu, supra eod.* quia cum per publicationem limitata esset potestas Capituli; ergo & Superioris, qui succedit in jus illorum, *l. Non intelligitur, §. Si posteriori, ff. de iur. fisci.* alias una via permitteretur ejus variatio, scilicet sinendo labi tempus praehixum ad eligendum, quod alia via est eis prohibendum, contra reg. *Cum quid, de regul. iur. lib. 6. & c. Tuz, de Procurat.* facit Clem. *Vna de suppl. neol. Pralat.* & ita hic firmant Vincen. Compotell. Petr. de Samp. & Abb. Antiq. quos sequitur Jo. Andr. *num. 29.* Licet Abb. Siculus debite *num. 9. vers. Tene mente,* qui tamen non respondet ad fundamenta Jo. Andr.

14 Ampliatur quarto, ut habeat locum etiam si publicato scrutinio Canonici excommunicentur ab homine, vel à iure, puta quia in collatione suffragiorum percussissent Clericum; nam postea quam fuerint absoluti, vel Superior, ad quem jus eligendi esset devolutum, non variabunt, sed eligent nominatum secundum Vincen. & Innocent. cum quibus transit Joan. Andr. *in 15. quest. & Bellam. num. 18.* Sed an Canonici excommunicati post publicationem scrutini ante absolutionem possint facere electionem, disputat idem Joan. Andr. *in reg. saltem, de reg. iur. lib. 6. in Mercenaria.*

16 Ampliatur quinto, ut locum habeat etiam si aliqui ex Canonice publicato scrutinio dicant se non consensisse in eum qui in scrutinio reperitur nominatus, quia illis non creditur, cum sint singulares; sed itatur scripturae, & fides scrutatorum, ut c. *Cum dilecti, supra eod.* alioquin facile esset hanc constitutionem eludere contra c. *Commissa, de elect. lib. 6.* secundum Joan. Andr. *hic in 18. quest. & facit quod ipse notat in c. Ad*

17 *audientiam, infra, de rescript.* An autem ipsis scrutatoribus fides adhibeatur contra tenorem scripturae notat idem Jo. Andr. in c. *Quia propter in ver. redacta, supra eod.*

18 Ampliatur sexto eadem regula, ut etiam vendicet sibi locum si publicato scrutinio appareat electionem ex aliquo capite fore annullandam, puta quia aliqui ex Capitularibus contemptus fuerint, vel aliam ob causam: cum enim eo casu electio cassari non debeat ad petitionem electorum, sed contempti, c. *Cum in Ecclesia, de proben. lib. 6.* Nec per alium, quam per superiores; & ignoretur an is contemptus velit jus suum prosequi, cum ad id non sit cogendus, cap. *Quod sicut, supra eod.* Anve Superior velit electionem infirmare: idcirco interea electores nequeunt ad aliud scrutinium procedere, sed cogendi sunt ad electionem nominati. Verum ad petitionem contempti potest, & debet scrutinium irritare; & tunc fiet novum scrutinium, si nondum sit processum ad electionem, ut notatur in c. *pross. supra eod.* & hic tenet Innocent. *num. 1. vers. sed quid si non sit nulla.* Abb. Antiq. *num. 3. & Hostien. num. 9.* ambo in *ead. vers. Compotell. m. 1. vers. sed quid si non sit processus nullus.* Jo. Andr. &

& Cardin. uterque in 12. quæst. & vide eundem Cardin. in cap. proximo, in quinta quæstione supra eodem.

19 Ampliatur septimo prædicta regula, ut obtineat, etiamsi post publicationem scrutiniij legitime facti superveniat defectus in forma, puta quia sit omisssa collatio, vel communis electio, vel quid simile: nam et si electores debeant ad novum scrutinium procedere; tamen nequeunt variare alium eligendo, et pluribus determinat hic Innocen. num. 2. col. 2. post princ. vers. sed

20 quid si publicato: & hanc partem sustinebat ipse Innocentius in pleno Consistorio, ut attestatur Compstell. num. 1. in fine: ea ratione, quia licet cassanda sit electio quando post publicatum scrutinium peccatur in forma; tamen remanet electio jus acquisitum ex votis publicatis, arg. hujus cap. Non obstat quod ex nominatione ius non queratur, cap. Quod sicut, supra eodem. Quoniam hoc non procedit cum nominationes fiunt solemniter, & animo se obligandi: tunc enim bene jus queritur ex nominatione, c. Bone, il secundo, supra de postul. Prælat. & c. Cum in iure, supra eod. & videtur expressum hic. Similiter non obstat quod electus à minori parte Capituli sit præferendus si electio facta à majori parte sit nulla, dummodo utraque electio fiat eodem contextu, ut notatur in cap. Dudum, supra eod. & consequenter jus non videatur quæsitum electio à majori parte. Quandoquidem hoc verum est si electio facta à majori parte sit nulla ex defectu electi, puta quia est criminofus, sed occultus, vel quia fuit peccatum in scrutinio, cò quod vota non fuerint in scriptis redacta: his enim casibus non fuit jus quæsitum nominato; unde non mirum si electus à minori parte sit

21 præferendus. Demum non obstat quod electores in forma peccantes privati sint ea vice potestate eligendi, cap. Quia propter, §. Qui vero, supra eod. & sic non eligent: quoniam poterunt eligere antequam priventur per sententiam, ut notat Compstell. in prædicta Decretali Quia propter, in ver. Priventur, ad hoc c. Quamquam, infra eod. lib. 6. Vel si priventur, superior, maxime Papa, stante illorum suspensione providere poterit de eodem nominato, ut c. Quia diversitatem, de concess. præben. & ita concludunt hic Innoc. & Compstell. quibus accedunt Abb. Antiq. n. 1. & Joan. Andr. in 10. quæst. Butr. nu. 9. vers. Per ipsum textum, & alij communiter, ut testatur Abb. Siculus, num. 9. Alij tamen hoc absolum videtur; quia tres partes electionis, scilicet scrutinium, ipsius publicatio, & electio sunt unus actus, & in his omnibus cum nihil præstet electus, sed electores, sufficit peccatum ipsorum, ut cassetur quicquid factum est, etiamsi fiat præjudicium electo; quia qui peccat in uno, peccasse videtur in omnibus, c. Desinat, infra de regul. iur. Et hæc secunda opinio verior videtur, ut patebit infra, n. 28. & seqq.

22 præferendus. Demum non obstat quod electores in forma peccantes privati sint ea vice potestate eligendi, cap. Quia propter, §. Qui vero, supra eod. & sic non eligent: quoniam poterunt eligere antequam priventur per sententiam, ut notat Compstell. in prædicta Decretali Quia propter, in ver. Priventur, ad hoc c. Quamquam, infra eod. lib. 6. Vel si priventur, superior, maxime Papa, stante illorum suspensione providere poterit de eodem nominato, ut c. Quia diversitatem, de concess. præben. & ita concludunt hic Innoc. & Compstell. quibus accedunt Abb. Antiq. n. 1. & Joan. Andr. in 10. quæst. Butr. nu. 9. vers. Per ipsum textum, & alij communiter, ut testatur Abb. Siculus, num. 9. Alij tamen hoc absolum videtur; quia tres partes electionis, scilicet scrutinium, ipsius publicatio, & electio sunt unus actus, & in his omnibus cum nihil præstet electus, sed electores, sufficit peccatum ipsorum, ut cassetur quicquid factum est, etiamsi fiat præjudicium electo; quia qui peccat in uno, peccasse videtur in omnibus, c. Desinat, infra de regul. iur. Et hæc secunda opinio verior videtur, ut patebit infra, n. 28. & seqq.

23 Sed hoc opportunè occurrit dubium, quid sit dicendum in electione Romani Pontificis, videlicet si electio sit nulla ex defectu formæ præscriptæ in Constitutione Gregorij XV. quæ incipit, Aeterni Patris Filius: an Cardinales ad novum scrutinium procedentes possint variare recedendo ab electo in primo scrutinio, & alium eligendo.

Proponitur hæc quæstio in terminis Gregoriana Constitutionis, quia de jure communi nulla forma servanda erat in electione papæ, sed satis erat ut in aliquem tanquam in papam consentirent duæ ex tribus partibus Cardinalium, ut est textus in cap. Licet de vitanda, & ibi dixi post Innoc. & Compstell. supra eod. Sed hodie electio papæ redacta est ad tres formas Concilij generalis, de quibus in Decretali Quia propter. Licet non requirantur illa decem & octo substantialia, quæ in electione inferiorum ibi enumerant Doctores, præsertim Abb. num. 12. Sed illa tantum, quæ constitutio ponit in §. Quod si electio, ubi perstringitur forma electionis cum clausula Decreti.

24 Ad partem negativam arguitur ex doctrina Innocentij in c. Quod sicut, num. 8. vers. Si autem nulla sit electio, supra eod. ubi sic ait: (Si nulla sit electio ob non servatam formam Concilij generalis, de qua in c. Quia propter, de elect. vel aliud consimile, consensus tamen legitimus eligentium, & electi intervenit, qui solus de jure naturali ad electionem, & alios contractus sufficit, cap. Inter corporalia, de translat. Episc. Sic electus ordines confert, & sine peccato beneficium retinet. Nec illi obstat quod non habeat fundamentum, & idèd non possit superaddicere in ordinibus, & alijs, cap. Principatus, l. quæst. 1. Quin imò fundamentum habet, scilicet canonicam electionem de jure naturali; maxime ubi non oritur scandalum, nec leditur honestas publicæ iustitiæ, nec generalis status Ecclesiæ, & post consecrationem de forma non servata nihil potest objicere Ecclesia, cum in ejus consensu perseveraverit. Nec mirandum, quod id, quod nullum est, tractu temporis sit ratum; quia hæc non est nulla de jure naturali.) Hæc Innocentius. Sed & Compstellan. in d. cap. Quod sicut, num. 17. (Si autem, inquit, electio non fuit canonica propter formam, vel solemnitate omisssa, quas jus positivum præcipit in electionibus observari, fuit tamen secundum jus naturale canonica: tunc per talem electionem assumptus non tenetur dimittere beneficium sic acquisitum; sicut condemnatus injustè ad restitutionem rei suæ, quamvis de jure civili teneatur dominus tamen naturalis remanet: unde non peccat retinendo, arg. l. Julianus, ff. De condit. 26 indeb. Jus enim positivum de forma servanda de rigore introductum, inventum est propter vitandum periculum Ecclesiarum, quod incurrebant propter lites quas habebant, quia certam formam in electione non habebant. Quæ lites jam cessant postquam electus jam consecratus est, & sic sit reditus ad jus naturale, quod facile contingit, l. Si unus, §. Item decimus, ff. De pact.) Hæc ille, & sequuntur Archid. in c. Nullus, num. 1. 62. dist. Abb. in c. Quia plerique, n. 31. infra, de immunit. Eccles. Gemin. cons. 88. Innocentius Papa VII. num. 5. & Felin. alius cumulans in cap. 1. n. 39. vers. Fallit sexto, supra, de cons. tit.

25 Quibus authoritatibus forte motus bon. mem. D. Coccinus Roxæ Decanus in suo tractatu manuscripto de Romani Pontificis electione opinatus est electum non servata forma Gregoriana constitutionis, dummodo habuerit suffragia, & naturalem consensum duarum ex tribus partibus

Cardin. Cardinalium, esse verum Papam jure naturali inspecto, & posse Papam tuta conscientia retinere. 27 In oppositum sunt verba clara ipsius Constitutionis; nam in §. Quod si electio, non tantum decernitur eo ipso nulla, & invalida absque ulla declaratione electio aliter celebrata; quam servata forma ibi præscripta; sed amplius statuitur, ut ita electo nullum jus tribuat, Quinimò is non Apostolicus, sed Apostaticus sit, & habeatur. & tam ipse, quàm eligentes ejusque fautores, & complices sententiam excommunicationis, & anathematis, aliaque censuras, & penas invaloribus Sedis Apostolicæ à sacris canonibus, & constitutionibus Apostolicis impositas pariter ipso facto incurrant. Ergo quidquid sit in electionibus inferiorum in terminis juris communis quando controversum erat an ex naturali consensu eligentium esset requisitum jus electo, etiam non servata forma juris positivi; certe in electione papæ post Constitutionem Gregorij, res videtur carere omni dubio; quia licet electio nullum jus acquirat, ac proinde non arguantur Cardinales ad eum denuo eligendum, sed integrum est illis variare, & alium eligere servata forma Constitutionis. Quod autem dicebat D. Coccinus non videtur posse consistere; quia non apparet quo ausu possit quis gerere se pro Papa, quem Constitutio Gregorij declarat esse Apostaticum, & Sedis Apostolicæ invaluorem. Ad hoc cap. Si quis pecunia, 79. dist. ex quo videtur desumpta illa verba Constitutionis: ibi enim sic legitur; (Si quis, &c. non concordat, & canonica electione, &c. fuerit Apostolicæ Sedi intronizatus, non Apostolicus, sed Apoliticus habeatur, licetque Cardin. Episcopis cum religiosis, & Deum timentibus Clericis, & Laicis invaluorem etiam cum anathemate, & humano auxilio, & studio à Sede Apostolica repellere, & quem dignum judicaverit, proponere.) Hæc ibi. Cum præsertim Bulla sic electum, ejusque fautores, & complices anathematis invectione percellat; quæ pena præcipue locum habet in foro animæ, & non infligitur nisi pro mortali reatu, ut cap. Nemo Episcoporum, 11. q. 3. & privat gratia Dei, traditque Sathanæ corporaliter, & spiritualiter, ut inquit S. Thom. in 4. dist. 18. q. 2. art. 1. q. 2. ad 3. & cum Apostolicæ Sanctionis generaliter vim habeant obligandi etiam in foro conscientie, ut cap. Nulli fas, 13. dist. & c. Violatores, 25. q. 1. cum alijs adductis ab Archid. in c. Desinat, n. 4. de concess. præb. lib. 6. longè magis hoc vendicet sibi locum in Bulla Gregorij, cum disponat de re omnium gravissima, & sacrosancta, arg. cap. 1. infra de schismat. c. Vbi periculum, infra eod. lib. 6. & Clem. Ne Romani, eod. tit.

28 Quibus accedit quod etiam in electionibus inferiorum Prælatorum multi tenent nullum jus acquiri ex electione celebrata contra formam juris; licet nullitas emerferit post publicationem scrutiniij legitime facti, ac proinde electores non teneri iterato eligere eum, qui fuit nominatus in scrutinio; & inter alios hoc mordicus tuetur Abb. hic sub num. 2. col. 3. vers. Præterea dico, & num. 9. vers. Adverte & opinionem Innocentij, & Compstellanij, de qua supra num. 24. jure non probari, & contrarium esse de jure verius affirmat Inola num. 5. col. 4. vers. Item alidè secundo, quia nullibi reperitur jure cautum

ut cassata electione propter vitium formæ ardeatur eligentes ad eligendum eundem; quin potius reperitur dispositum ut tales sint privandi potestate eligendi, ut d. c. Quia propter. Unde hæc dictum non videtur tutum, quia sine lege, & canones, secundum eum. Quod si est ita in electionibus inferiorum, multò magis vendicet sibi locum in electione papæ, in qua Constitutio Gregorij discretis verbis disponit ut nullum jus acquiratur electo, non servata forma ibi præscripta. Præterea opinionem Innocentij, & Compstellanij in d. cap. Quod sicut, supra eod. latè confutat Archid. in c. Si cui, in princ. vers. sed contra erro, & m. 1. in ver. Firmatus, infra eod. lib. 6. Movetur primò ex his quæ habentur, 22. dist. per totam: & ex c. Ordinationes, l. 9. l. ubi electio non canonica dicitur falsa, & qui sic ordinantur, id est eliguntur, non per oslitium, id est per Christum intrant, sed ut ipsa veritas testatur,

29 lures sunt, & latrones. Deinde movetur ratione, quia cum forma electionis sit de substantia, ut probatur expressè in d. c. Si cui, & notat Innocentius in c. Ecclesia vestra, l. secundo, supra eod. deficiente ipsa substantia deficit ipsum totum, ut patet in eo quod legitur, & notatur in c. Quæstus, & c. seq. 38. dist. & c. 2. vers. Si ita, 33. q. 5. & arg. l. Scia, ff. De aur. & argen. leg. Movetur tertio, quia ubi certa forma desideratur, ibi necessario est servanda, ut l. Cum hi, §. si Prætor, ff. De translat. & l. Certa forma, c. De iur. fide. lib. 10. cum alijs per eum allegatis. Movetur quarto, quia cum electio non servata forma sit ipso jure nulla, confirmari non potest, ut in d. cap. Si cui, & tandem num. 1. ponderando litterarum ibi, in ver. Firmatus, sic ait: hic videtur expressè confundi quod dixerant Innocent. & Bernard. Compstell. in cap. Quod sicut, supra eod. scribant enim ibi, quod jus positivum de forma servanda est de rigore introductum, & inventum est propter periculum evitandum, quod Ecclesiæ incurrebant propter lites, quas habebat.

30 At ubi electio non fuit canonica propter formas, vel solemnitates omisssa, quas jus positivum in electionibus præcipit observari, fuit tamen aliter canonica de jure naturali: tenet talis electio, & est aliqua, & corroboratur confirmatione sequuta, sed contrarium indistinctè credo verum. Ita Archid. quem in d. cap. Si cui, sequitur totidem verbis: Joan. Andr. in princ. in eodem ver. Firmatus, & consentiunt Butr. num. 3. Anchar. eod. num. vers. Quæro. post Joan. Andr. circa princ. vers. Quid si confirmetur, & quamvis Lappus conciliando opiniones distinguit an confirmatio fiat per Papam, vel per alium inferiorem, ejusque distinctionem sequuntur Butr. & alij præcitati, tamen sentit cum Archid. in eo, quod conclusa confirmatione papæ ex electione hujusmodi nullum jus acquiratur electo.

31 His dictis Archid. ad propositum nostrum arbitror duo ad li posse. Primum est, quod ubi lex positiva resistit actui, tunc ex consensu nec civilis, nec naturalis oritur obligatio, l. Cum lex, & ibi Bart. ff. De fideiussor. l. Si non forem, in princ. & ibi DD. ff. De condit. indeb. & tunc dictum Petri de Bellapertica, quod sequitur Jaf. in l. Cum quis, num. 7. vers. Omnis levis, c. De iur. & fact. ignor. an. Et idem est quando actus qui geritur, peccat in sua forma, ut l. 1. §. Si quis

32 De iur. & fact. ignor. an. Et idem est quando actus qui geritur, peccat in sua forma, ut l. 1. §. Si quis

ita ff. de verb. obligat. & l. 1. §. Eum qui, ff. de consir. pecun. Jas. in d. l. Cum quis, vers. Omnia
 33 levius. Idemque dicendum quando lex non tantum prohibet actum fieri, sed ulterius si fiat, decernit ipso jure nullum; nam neque hoc casu oritur naturalis obligatio, ut per Jas. ubi supra num. 11. vers. Secundo pondera, & probantur hæc exemplo matrimonij, quod si contrahatur non servata forma à Concilio Tridentino præscripta in cap. 1. sess. 24. de reformat. matrim. non obstante contrahentium consensu est nullum in utroque foro: & idera patet in professione, quæ si fiat ante annum ætatis decimum sextum, vel infra annum probationis ex decreto, cap. 15. sess. 25. de regular. est nulla, nullamque inducit obligationem etiam in foro conscientie, ut declaravit sacra Congregatio ejusdem Concilij Interpres. Ergo similiter hoc matrimonium spirituale, quod contrahitur per mutuum consensum eligentium, & electi, ut cap. Cum inter Canonicos, supra eod. nisi servetur forma juris positivi, cum lex resistat actui cum decreto irritanti, naturalem obligationem non parit, sed est ipso jure nullum, etiam in foro animæ. Ad quod facit, quod notatur in cap. Quam sit, in fin. ult. gloss. & in c. Quorundam, in ult. gloss. de elect. lib. 6. Præsertim vero quia est consensus sit de jure nature, tamen ut consensus Canonicorum faciat electionem canonicam non est de jure nature inductum, sed de jure positivo ecclesiastico, ut reprobat Ferreri opinione probati in c. 1. n. 4. & 13. supra eod. & consequenter nullo modo potest dici canonica electio, quæ à sacris Canonibus, vel Constitutionibus Apostolicis improbat, arg. cap. Imperialis, 25. qu. 2. & d. cap. Ordinationes 1. qu. 1.
 Alterum est, quod opinio Innocentij in d. cap. Quod sicut, habet in ventre limitationem illam, videlicet ubi non oritur scandalum, nec læditur honestatis publicæ Jultitia: nec generalis ecclesie status. Quæ tria verificantur in eo casu, in quo quis eligitur in papam non servata forma Gregorianæ Constitutionis: nam si Cardinales publicato scrutinio ad novam electionem procederent, & variarent alium eligendo, facile posset contingere ut electus in primo scrutinio credens suam electionem canonicam de jure nature gereret se pro Papa, idemque faceret electus in secundo scrutinio. Unde aliquando, Deus omen avertat, magnum scilicet oriri posset in ecclesia Dei, quæ tamen dicta sint solius dubitationis gratia, non ut Constitutionem Gregorij interpretetur, quod nobis non licet.
 35 Fallit primo regula superius proposita num. 5. si publicatio scrutinij sit tantummodo inchoata & non consummata, tunc enim licet electoribus omnibus in communi, vel majori parti ipsorum variare, quia verba, publicato scrutinio, hic posita denotant actum perfectum, & consummatum, c. in his de verb. signif. secundum Joan. Andr. hic num. 3. & 26. & Cardin. in primo notat.
 36 Fallit secundo eadem regula si publicato scrutinio vota appareant æqualia, aut nullus habuerit majorem partem, ut cap. in genesi, supra eod. tunc enim electores de communi consensu poterunt ad novam electionem, vel compromissum procedere, & variare, cum nemini sit jus quæsitum, secundum Innoc. num. 2. col. 2. vers. Et in-

terellige. Compostell. num. 4. vers. Sed quid si publicato. Host. num. 9. in ver. Variare. Abb. Antiqu. num. 2. & Joan. Andr. in 17. qu. & notatur in c. Ecclesia vestra, il secundo, supra eodem in gloss. ult. circa fin. vers. sed si omnia sint hinc inde æqualia: atque ita quod hic dicitur electores publicato scrutinio non posse variare, intellige in præjudicium nominati secundum Goffr. & Joan. Andr. Et facit, quod notatur in cap. Perpetui infra eod. lib. 6.
 37 Fallit tertio, hæc prima regula in minori parte Capituli, quia non obstante publicatione scrutinij variare poterit accedente majori parte, Ratio est quia in præjudicium nominati prohibita est variatio, ut prædixi, nominato autem à paucioribus nullum fit præjudicium, cum jus non habeat. Et propterea qui consentit in alium variare potest consentiendo electioni de se factæ, secundum Vincen. Compostell. num. 5. & 6. & Joan. Andr. in 17. quæst. vers. Publicato ergo scrutinio. Quod intellige, ut notatur in c. Cum in iure supra eod.
 39 Fallit quarto, si nominatus in scrutinio certior factus de sua nominatione juri suo tacite, vel expresse renunciat: tunc enim Canonici poterunt alium eligere tam ante, quam post publicationem scrutinij propter rationem expressam in precedentibus fallentis secundum Compostell. num. 6. Nec mirum, quia & electione sibi præsentata posset dissentire, & integrum posset Capitulum alium eligere, ut cap. Cum inter Canonicos supra eod. & hic notat Hostien. num. 8. vers. Tu dicis, & Joan. Andr. in quarta questione.
 40 Fallit quinto, si per sententiam, vel rei evidentiam notorium esset nominatum in scrutinio esse intelligibilem propter aliquem defectum, hoc enim casu liceret Canonicis variare etiam scrutinio publicato, ut notatur in cap. Cum terra, in gloss. ult. & in c. Dudum supra eod. imò satis esset non publicare secundum Innoc. hic num. 1. vers. Nisi notorium, & Hostien. num. 9. Sed tu advertet, quia hoc non videtur verum: nam si notorium est juris, vel facti, electum in scrutinio intelligibilem esse, utique Canonici qui elegerunt scienter indignum, illa vice sunt ipso jure privati potestate eligendi, & consequenter variare non possunt alium eligendo, ut cap. Cum in cunctis, §. fin. cap. Innovat, & cap. Cum Quintonien. supra eod. Unde Compostell. hic num. 1. vers. Quod autem dixi, & Abb. Antiqu. eodem num. declarant hoc habere locum si scrutinium sit nullum propter occultum impedimentum electi. tunc enim bene possunt Canonici alium eligere. Nec obstat d. cap. Cum terra, quia loquitur de ignorantibus virum electi, & diligentiam adhibentibus, ut ibi notat gloss. fin. circa med. vers. Et loquitur. Sed dicendum est penam d. c. Cum in cunctis, non incurri per solam nominationem in scrutinio, sed ad hoc requiri actum consummatum, videlicet electionem in communi prout videtur loqui jura præallegata, & hodie est expeditum in cap. Perpetuo, de elect. lib. 6. Unde si publicato scrutinio appareat eod., in quem totum Capitulum, vel major pars ipsius consentit, intelligibilem esse propter aliquem defectum, puta ætatis, ordinationis, natalium, & hujusmodi; locus erit variandi, nec poterunt Canonici eum eligere si nominaverunt, vel consenserunt in eligendum;

adver-

adversantur enim sibi postulatio, & electio, ut cap. unico, de postul. Prælat. lib. 6. & tenent hic Joan. Andr. quæst. 8. & Butr. num. 9. Secus si probabiliter dubitetur an sit postulandus, vel eligendus, quia tunc non poterunt variare, arg. c. Sacri, de sepult. & quod ibi notatur, & c. Non estimemus, 13. quæst. 2. Utantur ergo illa forma, Eligo, & postulo, ut in d. cap. unico, & imputent sibi qui exactius ante non inquisiverunt, secundum Joan. Andream. in 9. quæst. & Butr. ubi supra.
 44 Sed hic incidit QUÆSTIO, quid si publicato scrutinio aliquis dicat separatim probare impedimentum illius, qui habuit majorem partem suffragiorum in scrutinio.
 Putant Innoc. & Abb. Antiqu. differendam esse electionem, ne Ecclesia superfluis expensis vexetur, c. Litteras, præp. fin. de resit. spoliat., nec citabitur tunc nominatus, nec procedetur in modum inquisitionis secundum Innocent. Sed hæc non placent Hostiensis, quia ad Capitulum non pertinet has probationes recipere: Eligant ergo & opponens, si velit, jus suum prosequatur coram superiore, ut cap. 1. inf. eod. lib. 6. Verum Joan. Andr. conciliando opiniones in 13. quæst. putat primam esse veram, si opponens dicat illum excommunicatum, & velit ad Cameram mittere pro instrumento excommunicationis: & è converso si amicus electi dicat illum esse absolutum, & velit mittere pro absolutione, audivitur: & idem in similibus casibus; & ad superiorem spectabit hoc decidere secundum Anton. de Butr. nu. 13. in fin. Sentit ergo Joan. Andr. secundam opinionem Hostiensis procedere quando partes non habent probationes paratas, quibus incontinenti docere possint de impedimento, vel de illius remotione: & ita transeunt Doctores.
 45 Fallit sexto in compromissarijs, qui processerunt ad electionem per viam scrutinij; quia tales non arctantur ad formam Decretalis Quia propter, ut ibi notant Doctores, maxime Butr. n. 45. & sic non est de necessitate ut publicato scrutinio sequatur collatio, & communis electio. Unde cum cesset ratio hujus cap. licet eis variare, facit c. Cum dilecti, supra eod. & ita concludunt hic Joan. Andr. & Cardin. ambo in 19. quæst. & Butr. n. 17.
 46 Fallit septimo in Patronis Ecclesiarum procedentibus per viam scrutinij, quia possunt variare etiam scrutinio publicato; tum quia non arctantur ad formam d. c. Quia propter, ut de compromissarijs dictum est in precedenti fallentia: tum quia actus ipsorum est præsentare, non eligere, ut notatur in c. Nobis, & c. fin. & ibi Joan. Andr. in fin. de iurepatr. Quamobrem usque ad præsentationem variant indistinctè clerici, & laici, cum non sint functi officio suo, post præsentationem verò laici tantum, ut cap. Cum autem, eod. tit. Ita Joan. Andr. & Cardin. hic ambo in 10. quæst. Butr. n. 18. & Abb. n. 5.
 47 Fallit octavo in civibus eligentibus sibi potestatem, qui variare possunt etiam scrutinio publicato, quoniam eorum electio non est autorizabilis, id est eis delata à canone: & refert hic Joan. Andr. in 21. quæst. hoc fuisse disputatum in scholis Legistarum, & determinatum ut supra, & fuit questio Jacob. de Beluis, quam habes in Authen. de Collator. collat. 9. & sequuntur hic Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decretal.

Butr. num. 19. Card. in 21. quæst. & Anchar. n. 3. vers. Secundo casu principali, & Baro in l. Absenti, n. 2. de donat.
 48 Fallit novò & ultimo in postulatione, in qua licitum est variare etiam in scrutinio publicato: nam etsi gloss. fin. hic. Item gloss. in cap. Bone, id secundo, & in c. penult. & fin. supra, de postulat. Prælat. sentiant hanc Decretalem habere locum etiam in postulatione per c. In causis, supra eod. & quia utrobique eadem est ratio; idemque senserint Bonaguida, & Guil. Nafso: alij verò existimaverint non esse licitum variare post præsentationem postulationis factam Papæ, sed antea licere etiam publicato scrutinio. Primam tamen opinionem indistinctè sequuti sunt gloss. Joannis in c. De Siracusana, in ver. Præsterunt, in fin. 28. dist. Philippus, Goffredus, Bernardus, Compostell. Hostien. & post eos Jo. Andr. hic n. 17. qui post prolixam disputationem tandem in hoc residet, ut liceat à postulatione recedere etiam post publicationem scrutinij. Moveret primam per d. c. Bone, id secundo, §. Nec nocebat, supra de postul. Prælat. ubi hoc efficaciter probatur per argumentum a contrario sensu, quod est fortissimum, ut c. Ex eo, 15. q. 3. & c. Cum Apostolica, in fine, infra, de his, que sunt, à Prælat. ubi concordant. & l. 1. §. Huius rei, ff. De offic. eius cui mand. est iurisdic. Et semper est verum nisi in duobus casibus. Primus est, ubi illius argumenti contrarium reperitur expressum in jure, ut c. Si qui à simoniaco, 1. q. 1. & l. Contenti-cula, c. De Episc. & Cleric. cum similit. Secundus est ubi verba legis non ponuntur cautative, sed narrative, vel modaliter, ut notat Specul. in tit. de disputat. & allegat. Advocat. §. Post hæc, vers. Vel non obstat sensus, & Azo in Brocardis charta 8. sub rubr. Contrarius sensus legis, & c. Quorum neutrum concurrit in terminis prædictæ Decretalis Bone, ut optime deducit Jo. Andr. num. 18. & Butr. post eum num. 24. Deinde moveret ex allegatis per eum in solutione contrariorum num. 19. Ac demum quia plures, & majores hanc opinionem sequuntur, ut c. In canonicis, 19. dist. & ita eam communem esse testatur hic Cardin. in 22. quæst. Non obstat hæc Decretalis, quia loquitur in electione, nec debet extendi ad postulationem; quia diversa est ratio non enim in postulatione facienda est collatio, nec postea communis postulatio, cum nulla forma reperitur à jure præscripta in postulatione nam de electione loquitur Concilium generale 51 in cap. Quia propter, supra eod. Præterea non videtur requiri tanta solemnitas in actu postulationis, per quem jus non acquiritur, ut hic fatetur gloss. fin. Sicut in actu electionis, per quem acquiritur jus. Ad hæc cum in postulatione non sit consensus matrimonialis, hinc nulla oritur infamia postulato ad d. Decretalem in causis, & ad alia argumenta contraria respondeo ut hic plenè per Jo. Andr. & Card. ubi supra.
 52 Secunda regula, quæ ex hac decretali colligitur à contrario sensu, est hujusmodi, videlicet, Electores variare possunt ante publicationem scrutinij, & ita hic deducunt Vincen. Goffred. & Innoc. nu. 2. col. 2. in prin. vers. Item argumentum à contrario sensu, Compostell. n. 4. in ver. Variare, Host. in prin. Jo. Andr. & Cardin. ambo in 2. quæst. Butr. num. 5. & alij communiter.

53 Et procedit hæc regula non tantum in Canonici, sed etiam in Superiori, ad quem propter illorum negligentiam jus eligendi sit devolutum, ut per Abb. Antiqu. mon. 4. Et vide quæ dixi supra in tertia applicatione num. 13.

54 Sed declaratur eadem regula ut procedat antequam scrutatores recedant de loco, ubi vota scrutantur. Secus postquam abcesserint, & se contulerint ad locum, ubi sunt alij electores; quia tunc non possunt variare, cum jam cessaverint ab officio, & res non sit amplius integra, arg. cap. In causis, supra eod. & c. Præterea infra, de testib. cogen. Ita Innocent. hic num. 2. Joann. Andr. num. 25. & Cardin. in secunda questione.

55 Qui tamen hoc sublimitant nisi toti Capitulo, vel majori parti placeret ut illud scrutinium destrueretur, hoc enim efficere posset etiam sine ulla causa, cum Capitulum quod fecit, ad libitum destrueri possit, nulli enim sit præjudicium, nec ulla infamia oritur nominato, cum clausa sint vota. Verum Compostell. & post eum Joan. Andr. num. 26. dicunt hoc posse fieri tantummodo ex iusta causa, veluti si ante publicationem scrutini perveniret ad illorum notitiam aliquis defectus nominati, ut l. Si autem nescitis, C. De iur. Secus si malitiosè sicut terur factum fuisse in Ecclesia Eboracensi, ubi annus ex scrutatoribus videns quemdam à majori parte nominatum procuravit perturbationem in Capitulo, ne fieret suffragiorum publicatio. Sed Joan. de Imola hic num. 5. vers. Adde dictis suis duo, tenet cum Innocentio quod indistinctè ex quo non est publicatum scrutinium, possit Capitulum, vel major pars ipsius variare, & primum scrutinium dilacerare, & ad novum procedere, per hanc decretalem, quæ variationem interdicit simpliciter post publicationem scrutini. Ergo illam permittit liberè ante publicationem, sumpto argumento à contrario sensu, quod est validissimum, ut dictum est supra num. 49. & hoc satis placet.

56 QUÆRO cum in Constitutione Gregorij XV. de Romani Pontificis electione in §. Rursus, statutum sit ut nemo per viam scrutini, seu accessus habeatur pro electo nisi publicatis omnibus suffragijs: Quid si casu, vel malitiosè schedulæ aliquæ deperierint ita ut publicatio perfici non possit: Finge enim post inchoatam publicationem aliquot schedulas esse combustas, vel dilaceratas, aut in terram dilapsas, vel absconditas incuria, vel fraude alicujus, ad eod. ut reperiri non valeant: Numquid nominatus in scrutinio nihilominus habendus sit pro electo?

Dupliciter hic casus potest contingere. Primum antequam constet sic nominatum habuisse duas tertias suffragiorum partes, & hoc primo casu si aliquibus votis publicatis nulla alia super sit schedula, quæ aperiri, & legi possit; absolutum erit sic nominatum non esse electum: non enim habuit suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium, quod est de substantia electionis tam ex Bulla Gregorij in §. Quod si electio, quam ex juris communis dispositione, ut in decretali Licet, supra eod. Nec potest plura habere cum nulla alia schedula reperitur, ut per se patet. Sin autem schedula non perierit omnes, sed aliquæ super sint in calice; satis ambiguum videtur an nihilominus publicatio sit consummandam,

an verò deveniendum sit ad novum scrutinium. Fac enim Cardinalem Hostiensensem ex triginta Cardinalibus presentibus habuisse in scrutinio novemdecim vota, atque ita unum tantum deesse, ad hoc ut censetur canonicè electus. Fac deinde alteram ex schedulis, dum è calice extraheretur à scrutatoribus in terram cecidisse, ita ut inveniri non possit. Cardin. Host. instabit ut publicatio compleatur, in qua si vel unum suffragium habuerit, illicè affirmabit se electum. Alij obijcient publicationem non esse ulterius proseguendam, quia illa perfici non potest, cum desit una ex schedulis ad eam absolvendam necessarijs; proindeque instabunt ut schedulæ omnes comburantur, & novum inchoetur scrutinium ad præscriptum Constitutionis. Et quamvis hoc ultimum videatur de jure verius, quia publicatione, scrutini inchoata, & nondum consummata, licitum est electoribus variare secundum ea quæ acta sunt in prima Fallentia n. 35. hinc tamen maxima oriri possit turbarum occasio; id eo quod utile esset illi occurrere Apostol. Sedis oraculo. Secundò hic casus potest contingere postquam constitit nominatum habuisse in publicatione scrutini duas ex tribus partibus suffragiorum; & tunc res videtur magis dubia. Favet electioni, quod peracta fuerit per secreta schedularum suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in conclavi presentium, electi suffragio non computato. In hoc enim consistit demum forma integra per Gregorianam Constitutionem inducta in electione Romani Pontificis, quæ per scrutinium fieri dicitur, ut in dict. §. Quod si electio. & casus, vel culpa superveniens non videtur obesse electioni jam perfectæ, & consummate, arg. l. 2. ff. De iur. ad iur. priv. ubi dicitur. Nec enim corrumpi, aut mutari quod rectè transactum est superveniente defecto potest, & leg. Patre furioso, ff. De his, qui sunt sui, vel alien. iur. Item actus ex se perfectus per contrarium eventum non resolvitur, leg. Donationes, ff. De donat. etiam si postea eveniat casus, à quo non potuit inchoari, l. Si quis alicui, ff. De acquir. heredit. & leg. Si Gaudenarius, & ibi Bald. C. De contrahen. empt. l. in ambiguis, §. 1. ff. De reg. iur. & regula Factum legitime, eod. tit. lib. 6.

57 Præterea non videtur requiri consummatio publicationis nisi ubi illa fieri potest. Quod si fortuito aliquo casu, multo magis si dolo, vel fraude alicujus ex electoribus id reddat impossibile, Sanctissimus non videtur voluisse ad illud adstringere, cum impossibile nulla possit esse obligatio, & lex non feratur nisi super possibile, cap. Erit autem lex, 4. dist. Et quamvis publicatio requiretetur pro forma, tamen ubi forma ex aliquo casu eventivo non potest servari, valet actus gestus, etiam tali forma non servata, ut notat Doctores in l. Turpis, §. fin. ff. De legat. primò Aym. cons. 12. num. 2. & cons. 77. nu. 7. Ideoque in partibus, in quibus nullus est Parochus, vel Episcopus, matrimonia consistunt etiam absque presentia Parochi adhibitis saltem duobus testibus, ut olim declaravit san. mem. Clemens VIII. ex sententia Congregationis Concilij, & legem non ligare ubi illa de facto servari non potest, in hac ipsa materia electionis tradit Abb. in cap. Quia propter, §. Vel saltem prope fin. supra eod. post Jo. Andr. in reg. in toto, in Mercuriali.

58 Ac demum etiam si publicatio omnium, & singulorum

60

lorum suffragiorum esset simpliciter, & absolute necessaria ad validitatem electionis; nihilominus quando illa omittitur fraude, & culpa electorum causa nocendi electo, tunc talis omisio non vitiat, ut in solemnibus publicatione tradit Host. in d. cap. Quia propter, ad fin. in ver. Solemniter. Cujus opinionem satis probabilem dicit Abb. ibidem in §. fin. num. 1. Fraus enim, & dolus non debet electoribus patrocinari in præjudicium electi, cap. Cum universorum, de ver. permur. cap. Officij, de Testam. & cap. Cum dilectus, de religiof. Domib. Et in simili quamvis sit unum ex substantialibus requisitis ut post collationem electio fiat incontinenti, nullo scilicet actu extraneo intermedio, aliàs non valet, ut est casus secundum lecturam magis communem in c. Cum post petam, supra eod. & tradunt omnes in d. cap. Quia propter, præsertim Abb. num. 16. vers. Quartum decimum; tamen hoc procedit quando electio protrahitur per simplicitatem, vel negligentiam electorum, vel de consensu electi; secus si mala fide, quod in dubio præsumitur ut omnis fraus excludatur. Ita notabiliter scripsit Host. in d. cap. Cum post petam num. 4. vers. Et hoc quod dicit.

62 Contra electionem verò urget, quod Constitutio discretis verbis diffinit neminem in scrutinio pro electo habendum esse nisi publicatis omnibus suffragijs; atque ita certum videtur ante consummatam omnium suffragiorum publicationem negotium electionis non censeri absolutum, sed potius esse, ut dicitur, in fieri. At quotiescunque negotium non est perfectum, sive casu, sive culpa accidat, ut nequeat perfici, actus remanet omnino nullus, ut probat textus in l. Contractus, ubi Bald. num. 11. C. de fid. instrum. & tradit Anchar. cons. 322. incip. Pro clariori, vers. Pro tanto dico, hoc enim casu ceptum non habetur pro completo, ut l. Quintus, §. An aurum, ff. de aur. & argen. leg. & l. Stipulatio, §. opus, ff. de nov. oper. nunciarij, & l. Ex his, C. Quamvis dies leg. eod. Hinc non juvat præscriptio inchoata si fuerit interrupta, cap. Illud, infra de prescrip. & frustra elector currit qui priusquam ad metas perveniat, desit, cap. In cassum, de penit. dist. 3. & c. 1. de renunc. Nec subsistit testamentum inchoatum nondum perfectum. Insti. quib. mod.

63 testam. infirmum, §. penult. in fin. Ideoque et si testamentum, quod pater condidit inter liberos, valeat absque publicatione Notarij, & alijs solemnitatibus, ut l. Hac consultißima, §. Ex imperfecto, & Auth. Quod sine C. de testam. Tamen si pater post conditum testamentum voluerit, ut illud publicaretur, & ante publicationem obierit, testamentum dicitur nullum ex defectu voluntatis, & appellatur potius testamenti præordinatio, quam testamentum, ut consulti Oldrad. cons. 119. incip. Titius condidit testamentum. Cujus opinio communis est, ut testatur Jas. qui in eadem facti specie respondit cons. 115. vol. 4. Eodem igitur modo tamen ex c. Licet de ritanda, supra eod. ille absque ulla exceptione ab universali Ecclesie Romanus Pontifex habeatur, qui à duabus partibus concordantibus electus fuerit, & receptus, ita ut propterea contra electionem tunc non possit admitti ejusmodi exceptio, quod vota omnia non essent publicata; tamen quia hodie in Gregoriana Constitutione

fancitum est, ut nullus habeatur pro electo nisi publicatis omnibus suffragijs; pro electo si ante absolutam publicationem perierint schedulæ, electio nulla dicenda erit ex defectu voluntatis, & potius dici poterit electionis præordinatio, quam electio, nihil enim dicitur actum cum quid superest agendum, cap. Nihil, 7. quæst. 1. & l. penult. C. Ad Syllamian. & quamvis principium sit potissima pars cuiusque rei, l. 1. ff. de orig. iur. perfectum tamen consistit ex omnibus suis partibus, ut ibi dicitur. Unde libro legato, intelligitur legatus liber scriptura perfectus, l. Librorum, §. Quod ergo, ff. De legat. tertio, & verbo operis intelligitur opus perfectum, l. 1. §. 1. De verb. signific. & edificium perfectum dicitur quod ita consummatum est, ut usui esse possit, l. Adificia, §. Perfecisset, ff. eod. tit. & solvendo nemo esse intelligitur nisi qui solidum potest solvere, l. Solvendo, ff. de verb. signific. & edere non videtur qui totam stipulationem non edit, l. 1. §. Edere, ff. de eden. facit textus in l. Scyphi, ff. De op. legat. Præsertim verò quia Constitutio utitur dictione illa universali, omnibus, quæ importat, ut nullus censetur electus si vel unum suffragium recte publicandum, c. Si Romanorum 19. dist. l. 3. ff. de offic. Præsid. gloss. fin. in c. Solita de maior. & obedientien.

Nec relevat quod ex votis publicatis appareat nominatum habuisse duas tertias partes. Quia nihilominus electio non dicitur perfecta, & consummata, sed in formis, cum Constitutio ad hoc requiratur ex necessitate, ut suffragia omnia sint publicata. Ad hoc l. 1. Hæc autem verba, ff. Quod quisque iur. & c. In his, infra, de verborum signific. c. Quod verò non formatum 32. quæst. 2. & c. Si aliquis, cum illa notat. infra de homicid. Imò verba illa, (Nemo habeatur pro electo, nisi publicatis omnibus suffragijs,) si sedulo expendantur, nullatenus sunt intelligenda de illo, qui in actu publicationis nondum habuit duas tertias suffragiorum partes; quia hoc modo constitutio esset de indubitabili contractum in l. Labo, ff. De Carbon. edict. Nemini enim dubium esse potest de nullitate electionis illius, qui ante absolutam scrutini publicationem nondum pervenit ad duas partes suffragiorum, & ineptum fuisset super hoc legem condere, cum talis non sit electus etiam si suffragia omnia sint publicata, ut est clarum. Videtur ergo dicendum illa verba esse proprie intelligenda de nominato à duabus partibus, quem Constitutio nihilominus non vult haberi pro electo nisi publicatis omnibus suffragijs, & cum verba sint satis clara, non admittunt interpretationem sermonis, qui ante absolutam voluntatis, l. Polliculi, §. Argento, ff. de aur. & argen. leg. Licet Imperator, ff. De legat. 1. Socini. sen. cons. 13. Præsens consultatio, num. 38. lib. 1.

65 Porro si hic casus alicujus schedulæ deperditæ post inchoatam publicationem contingeret non in scrutinio, sed in scrutinio, & accessu; res parum haberet difficultatis. Nemo enim habendus esset pro electo ante completam, & consummatam publicationem, etiam si aliquis pervenisset ad duas partes suffragiorum. Ratio est quia posset dari casus, ut nominatus à duabus partibus, publicatis postea suffragijs non remaneret canonicè electus, puta si alius quispiam in scruti-

nio, & accessu haberet eisdem, aut plura suffragia: nam in suffragiorum paritate neuter est electus; in imparitate verò qui numero suffragiorum superior erit, ut expresse statuitur in Bulla Gregorij in §. *Asseconcingat*: unde cum jus electionis sit in suspensio, & pendeat à futuro eventu; nulli potest conferri jus acquisitum antequam ex publicatione omnium suffragiorum appareat electum non solum habuisse duas tertias suffragiorum partes, sed etiam nòminem alia nò habuisse in numero suffragiorum superiorum, vel equalem, ex his, quæ notantur in c. *Cum in c. supra eod.* nam quod pendet, non est pro eo quasi sit, dicit textus in l. *is damnus*, §. *Quod pendet*, ff. *De reg. iur.* & notatur in cap. 2. *infra de appellat.* & quod incertum est, perinde est ac si non esset, l. *Diosium Titij*, ff. *De testam.* & l. *Sicut fuerit*, ff. *De reb. dub.* & facit quod in proposito scripti in cap. *Missa*, num. 23. & sequentibus, supra eodem. Forè expedit ut Bati lianus Romanus Pontifex ad obviandum periculis declararet, ut si casu, vel culpa, dolove malo alicuius acciderit ut publicatio suffragiorum compleri non possit; nihilo minus schedule que super sunt, aperiri debeant, si que intelligat Canonice electus, qui in scrutinio habuerit suffragia ita cum ex tribus partibus Cardinalium in conclavi presentiam, suffragio electi non computat. In scrutinio verò, & accessu similiter is habeatur pro electo, qui ad duas suffragiorum partes pervenerit, nisi quispiam alius habuerit totidem, vel plura suffragia: quo casu in paritate neuter conferatur electus; in imparitate verò qui numero suffragiorum erit superior, Salvo, &c.

DE TRANSLATIONE Episcopi.

Cap. Cum ex illo.

S V M M A R I V M.

- 1 Patriarcha, qui confirmatum in Archiepiscopatum transfert ad sedem Episcopalem, ab Episcoporum confirmatione suspenditur.
- 2 Causæ majores Ecclesie ad Papam pertinent non ex vi reservationis Apostolicæ, sed ex institutione divina.
- 3 Hæc auctoritas ab inferioribus acquiri non potest consuetudine, aut prescriptione etiam immemorabili.
- 4 Consuetudo contra jus divinum est corruptela, & omnino impræscriptibilis.
- 5 Papa in spiritualibus omnia potest, & nullus potest quætere possessionem, que illi præiudicet.
- 6 Prescriptio non currit contra Ecclesiam Romanam respectu supremæ potestatis.
- 7 Homini proprii expressio in materia dignitatem concernente non restringit dispositionem ad personam.
- 8 Translationes Episcoporum, & sedium mutationes sunt ex majore Ecclesie causa.
- 9 In divinis actibus Ecclesiasticis non licet de maiori ad minorem transire, c. n. 15. Declaratur. n. 20. & seqq.

- 1 Renunciatio Episcopi non valet, nisi per Papam fuerit admissa.
- 2 Episcopus, qui propria auctoritate ad aliam Ecclesiam se transfert carere debet utraque.
- 3 Episcopus, qui infra sex menses munus consecrationis non suscipit, est ipso iure privatus Ecclesiæ.
- 4 Non tamen potest cedere propria auctoritate, nisi factum sit notorium vel declaratum per sententiam, sed bene potest, ac debet cedere licentiam postulare. n. 24.
- 5 Ab Episcopatu ad Scholasticam transire non licet.
- 6 Translatio Episcopi requirit causam utilitatis, vel necessitatis Ecclesiæ, & aliter transiens dicitur spiritualis adulter. n. 18.
- 7 Papa solus dissolvit spirituale coniugium non humanum, sed divina auctoritate.
- 8 Subreptitia est impetratio dignitatis facta sub narrativæ cessionis Episcopatus, si cessio sit invalida.
- 9 Archiepiscopo, qui ex iusta causa cecidit, licet de Episcopatu vacante provideri potest.
- 10 Imò & de Parochiali.
- 11 Secus si cæpio facta fuerit in fraudem ad obtinendum Episcopatum locupletem.
- 12 Sed qui fraudem allegat, probare debet.

CUM EX ILLO. Patriarcha, qui confirmatum in Archiepiscopatum transfert ad sedem Episcopalem, ab Episcoporum confirmatione suspenditur. Hoc dicit Jo. Andr. Bald. Bellam. Butr. Card. Anchar. Imol. & Joann. de Anan. Aliqui allegant etiam Abbatem Siculum, sed per errorem, quia non scripsit super Capitulis huius tituli, & in ejus Commentariis insertæ fuerunt lecturæ Joann. de Imola. Dividitur in quatuor partes. Prima probat translationem Episcoporum soli Papæ competere. Secunda narrat reprehensibile factum Patriarchæ ibi, *miratur*. Tertia tacitæ questionis respondet ibi, *licet*. Quarta poenam imponit ibi, *ut igitur*.

- 2 Nota primò, ex principio litteræ, majores Ecclesie causas ad Summum Pontificem pertinere, non ex vi reservationis Apostolicæ, sed ex institutione Divina, concordat cap. *Dudum*, §. *quæst. 6.* ibi, (Domino institente ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem, atque apicem omnes majores Ecclesie cause, & judicia Episcoporum recurrant.) Et scripti plenius in c. *Perniciosam* à num. 28. usque ad num. 72. & præsertim num. 56. *infra de offic. ordinari.*
- 3 Ex quo notabiliter infero, ut hæc auctoritas cognoscendi, aut decidendi majores Ecclesie causas ab Episcopis, & alijs inferioribus acquiri non possit consuetudine, aut prescriptione etiam immemorabili, quia talis consuetudo, cum sit contra jus divinum, est corruptela, & omnino incomprehensibile, c. fin. supra de consue. & notat Innoc. in cap. *Bona*, *si secunda*, pauld ante nam, 2. de *postulat. Prelat.* dicens contra Papam, quia circa spirituale Jurisdictionem omnia potest, & plenitudinem potestatis habet, nullus potest quætere possessionem, que ei præiudicet, cum illam habeat à Domino tantum; & ideo est immutabilis, c. in *Novo*, & c. *seq. 21. dist. cap. Om.*

- 6 Omnes 22. *dist. c. Imperator*, 96. *dist. c. 5. i. dist. c. 5.* Sequitur Abb. *conf. 22. Quoniam pauld post princip. vers. Quia licet*, lib. 1. ubi ait contra Ecclesiam Romanam non currere prescriptionem respectu supremæ potestatis, sicut nec contra Deum, cujus vices gerit. Ad hoc bonus tex. in c. *Nemo*, 16. q. 3. & facit l. *Competit*, c. de *prescrip. 30. vel 40. annorum*, & hic junge quod plenè notavi in cap. *Consuetudines. Supra de consuetudin.*
- 7 Secundo nota ibi, l. *Apamen. Archiepiscopum*, quod in materia dignitatem concernente expressio proprii nominis non restringit dispositionem ad personam, sed realis censetur dispositio. & sic potentius operatur natura subjectæ materiæ, quam proprii nominis expressio. Butr. & Imol. *hic num. 3.*
- 8 Tertio nota ibi, *Translationes Episcoporum*, & c. Inter majores ecclesie causas recentiori Episcoporum translationes, ac sedium mutationes, c. *Omnis qui gemebat*, c. *Et temporis qualitas*, 7. q. 1. cap. *Quod translationem, de off. legat. & infra eodem per tot. Imol. hic num. 5. & reliqui omnes.*
- 9 Quarto, nota ibi, *Episcopare Archiepiscopum, imò potius de archiepiscopare presumens.* In dignitatibus Ecclesiasticis non esse licitum descendere, id est de maiori ad minorem transire, ut hic est expressum, & in cap. *Legimus in fin.* ibi: *Qui provehitur, de minori ad majus provehitur 93. dist. c. & in c. Licet vers. Quod si ad maiorem, & ibi gloss. 2. infra eod.* Butr. & Imol. *hic num. 7.* Nam gradatim conferuntur honores, l. *ut gradatim*, ff. *de numer. & honor.* quod latius examinabitur infra num. 15.
- 10 Ex hoc infero ad dubium propositum in sacra Congregatione rerum Consistorialium habita die 28. Januarij 1649. Super transitu electi sancti Jacobi de Cuba in Indijs Occidentalibus ad Scholasticam Ecclesie Salamantinz. Facti series sic se habet. Martinus de Celaga Ocariz à Rege Catholico presentatus ad dictam Ecclesiam sancti Jacobi fuit de ea provisus in Consistorio die 20. Novembris 1645, qui tamen die 22. Octobris immediate præcedentis fuerat presentatus ad dictam Scholasticam Ecclesiam Salamantinz, die verò 28. Decembris ejusdem anni constituit procuratores tam ad cedendum juri sibi competenti ad dictam Ecclesiam de Cuba, quam ad procurandam provisionem dictæ Scholasticæ, & subinde 14. Maij 1646. supplicatio super provisione ejusdem Scholasticæ expedita fuit, in qua leguntur verba infra scripta, videlicet supplicat igitur, &c. Martinus, &c. Electus sancti Jacobi de Cuba, &c. quatenus sibi qui electioni de sua persona ad Ecclesiam sancti Jacobi de Cuba auctoritate Apostolica factæ munere consecrationis minime suscepto renunciavit, specialem gratiam faciendo, Scholasticam prædictam conferre, secundoque desuper, quatenus opus sit, opportunè dispensare dignemini, &c. Ipso nunc in pacifica possessione perseverante, Rex Catholicus ad dictam Ecclesiam sancti Jacobi de Cuba uti vacantem per liberam ejus cessionem aliam presentavit.
- 11 Dubitatum est nunquid Ecclesia sancti Jacobi vacet, & quomodo, quatenus non vacet,

an cessione electi sit admittenda. Dicitur est primò Ecclesiam hanc non vacare per cessionem, quia etsi electus dederit mandatum ad cedendum, tamen nullibi apparet hujusmodi cessionem à Sanctissimo fuisse admittendam: nam in supplicatione renunciatio fuit simpliciter narrata, nec pro illius admissione supplicatum fuit, sed tantummodo pro provisione Scholasticæ previa dispensatione quatenus opus esset. Et Sanctitas Sua provisionem, & dispensationem petitam concessit, sed renunciationem nullatenus admittit, prout requirebatur ad hoc, ut Ecclesia vacaret, ut c. *Intra corporalia*, & c. *ali. infr. eod.* alioquin Episcopus, qui propria auctoritate relicta sua Ecclesia ad aliam se transferre carere debet utraque, ut statuitur infra in c. *Quanto*. Similiter dictum est eandem Ecclesiam non vacare ob non susceptum munus consecrationis infra sex menses ad præscriptum, c. *Quoniam*, 75. *dist. c. Quoniam* 100. *dist. & Concilij Tridentini sess. 23. cap. 2.* quandoquidem de hoc nullatenus constat, Cessio enim electi facta in supplicatione emanavit die 14. Maij 1646. & provisio in Consistorio facta fuerat die 20. Novembris immediate præcedentis, & sic semel tempus ad munus consecrationis suscipiendum nondum effluxerat, sed adhuc superare poterat. Sed esto infra sex menses non fuisset consecratus, tamen ex eo, quod titulus electi redactus esset ad non ritulum, non licuisset ei cedere sine auctoritate Papæ nisi factum esset notorium, vel declaratum per sententiam, ut tradit Anton. de Butr. in c. *Nisi cum pridem*, num. 8. *vers. Insuper secundo de renunciatis.*

Rursus dictum est cessionem Episcopatus non esse admittendam, quia hujusmodi transitus ab Episcopatu ad minorem dignitatem est contra Canonice instituta, ut hic, & in concordantibus supracitatis in quarto notabili, nec ulla assertur causa, que iustificet translationem; & tamen ut legitur in cap. *Mutationes*, 79. 1. mutationes Episcoporum scitote communi utilitate, atque necessitate fieri licere, & *infra*. Non enim tranfit de civitate ad civitatem, nec transferuntur de minori ad majorem, qui hoc non ambit, nec propria voluntate facit, sed aut vi à propria sede pulsus, aut necessitate coactus, aut utilitate loci, aut populi non superbè, sed humiliter ab alijs translatus, & intronizatus est, concordat cap. *Scias frater*, eadem *caus. & quæst. & c. Quanto*, *infr. eod.* ibi: non enim homo, sed Deus separat quo Romanus Pontifex [qui non puri hominis, sed veri Dei vicem gerit in terris] Ecclesiarum necessitate, vel utilitate pensata, non humana, sed Divina potius auctoritate dissolvit. Idque jure merito, quia dissolutio spiritualis conjugij, quam Deus suo judicio reservavit, ut in cap. *Intra corporalia*, *infra eod.* requirit causam gravem, sicut requirit dissolutio matrimonij carnalis non consummati, ut notatur in c. *Expulso*, de *Convers. coniugat.* Idque inevitabilem necessitatem exigit text. in cap. *Sicut vir*, 7. q. 1. Et aliter transiens dicitur spiritualis adulter, ut ibi, & in c. *Sicut alterius ead. caus. & qu. Postremo dictum est provisionem, ut præfertur, factam de Scholasticâ esse subreptitiam; quia*

electus narravit in supplicatione se renunciasset sibi competenti ad Ecclesiam de Cuba, quae verba intelliguntur de renunciatione valida. 4. §. *Contestatum*, ff. De re iudicat., & tamen renunciatione fuit nulla, cum per Papam non fuerit admissa, ut in d. c. *Quanto infra eod.* Nec potuit appellari renunciatio, & sic fuit obreptam Papae ex traditis per Abb. in *conf. 98. In casu, num. 4. in fin. & num. 50. vers. Non obstat secundum motum lib. primo.* Sanctissimus autem providit de Scholastica cum supposito renunciationis, scilicet validae, sed non dispensavit cum eo, ut non obstante quod adhuc retineret Episcopatum, posset assequi aliud beneficium incompatibile.

20 Poterit si electus antea cessisset Episcopatum de licentia Summi Pontificis, & multo postea cessante omni fraude fuisset provisorius de Scholastica, non obstat haec Decretalis, ut pulchre determinat Hostien. hic num. 7. ubi quaerit, quod si Archiepiscopus ex iusta causa cessit, nunquid ei poterit de Episcopatu aliquo vacante provideri? & resolvit posse, dicens sic fuisse iudicatum per Clem. IV. Quando Nelfrancus Archiepiscopus Salisburgen. cessit, & Dux Poloniarum ad eandem Ecclesiam promotus extitit, & praedicto Archiepiscopo de Episcopatu slesonienfis Ecclesiae etiam eidem Salisburgen. subiectae provisorius fuit. Nec obstat quod hic dicitur; quia in provisione non de Archiepiscopatu, imò quando cessit, de Archiepiscopatu fuit, & remansit tantum Episcopus, cui propterea licet de Episcopatu provideatur; unde etiam est ut talis possit in alterius Ecclesiae Episcopatum licite postulari, c. *Post translationem, infra de renunciat. cap. fin. sup. de postulat. Pralat. & consequenter non obstat quod videtur descendere: imò enim eo tempore, quo ei providebatur non descendit, sed potius ascendit, cum de nullo Episcopatu ad Episcopatum ascendat, ut patet in c. 1. *infra de ordinat. ab Episc.* Imò in provisione non inspicitur ascensus, quin potius sustentationi necessaria subvenitur; unde in tali casu etiam de Parochiali ecclesia providebatur, ut in cap. *Ad supplicationem, infra de renunciat.**

21 Argumentum a matrimonio carnali ad spirituale validum est.

22 Everardi error circa Sacramentum Matrimonij.

3 Matrimonium spirituale cum Ecclesia contrahitur ab Episcopo tantum, non autem ab inferioribus Prelatis.

6 Episcopus solus de iure communi habet ius deserendi annulum.

7 Matrimonium spirituale in latiori significatione qui dicitur cum ecclesia contrahere.

8 Consistorium Dei, & Papa unum, & idem est censendum.

9 Appellare non licet a sententia Papa ad Tribunal Christi.

10 Translatio Episcopi fieri non potest nisi a Papa.

11 Papa an possit Episcopum invitum transferre latissime dicitur usque in finem.

12 Episcopus electus, & confirmatus, sed nondum consecratus non potest invitum transferri ad alium Episcopatum.

13 Episcopus electus non potest invitum consecrari, sed si iura est dignitatis cedat.

14 Character sacramentalis non imprimatur praecise coacto.

15 Papam non posse Episcopum transferre invitum quibus rationibus probetur. & num. seq. usque ad num. 32.

16 Episcopus per translationem absolvitur à vinculo prioris ecclesiae non pure, sed sub conditione, quatenus consenserit.

28 est supra. Quia tamen per triennium, & amplius distulit suscipere munus consecrationis; & ideo est ipso iure privatus Ecclesia, ex decreto Concilij Tridentini, c. 2. *sess. 23.* Quamvis propria auctoritate cedere non possit, cum factum non sit notorium, nec declaratum per sententiam secundum ea, quae dicta sunt supra num. 14. nihilominus potest ac debet cedendi licentiam postulare, cum privato tituli impediat officij executionem, ac beneficij retentionem, ut c. *Nisi cum pridem*, §. *Propter conscientiam*, cum ibi notat. per gloss. in verb. *Sed dumtaxat circa finem, infra de renunc.*

In sacra Congregatione rerum Consistorialium dictum fuit praedictae ecclesiae provideri posse uti vacanti certo modo, quem Sanctissimus placeret habere pro expresso: sed hoc Sanctissimus facta sibi relatione non probavit, unde causa iterum propolita in Congregatione habitata die 6. Augusti 1649, resolutum fuit cessionem posse à Sanctissimo admitti.

DE TRANSLATIONE,

EPISCOPI

Cap. Quanto.

S U M M A R I U M

- 1 Episcopus qui propria auctoritate de sua Ecclesia se transferat ad aliam, carebit utraque. Evangelij locus. Quos Deus conjunxit, homo non separet, intelligitur de matrimonio rati spirituali, quam carnali. & n. 63.
- 2 Argumentum a matrimonio carnali ad spirituale validum est.
- 3 Everardi error circa Sacramentum Matrimonij.
- 4 Matrimonium spirituale cum Ecclesia contrahitur ab Episcopo tantum, non autem ab inferioribus Prelatis.
- 5 Episcopus solus de iure communi habet ius deserendi annulum.
- 6 Matrimonium spirituale in latiori significatione qui dicitur cum ecclesia contrahere.
- 7 Consistorium Dei, & Papa unum, & idem est censendum.
- 8 Appellare non licet a sententia Papa ad Tribunal Christi.
- 9 Translatio Episcopi fieri non potest nisi a Papa.
- 10 Papa an possit Episcopum invitum transferre latissime dicitur usque in finem.
- 11 Episcopus electus, & confirmatus, sed nondum consecratus non potest invitum transferri ad alium Episcopatum.
- 12 Episcopus electus non potest invitum consecrari, sed si iura est dignitatis cedat.
- 13 Character sacramentalis non imprimatur praecise coacto.
- 14 Papam non posse Episcopum transferre invitum quibus rationibus probetur. & num. seq. usque ad num. 32.
- 15 Episcopus per translationem absolvitur à vinculo prioris ecclesiae non pure, sed sub conditione, quatenus consenserit.

De

- 17 Declaratur num. 91.
- 18 Matrimonium spirituale instar carnali iniciatur, firmatur, & consummatur.
- 19 Crescere invitum nemo cogitur.
- 20 Dos sine matrimonio esse non potest.
- 21 Datum promissio intelligitur sub conditione, si nuptiae fuerint sequutae.
- 22 Translatio quantumcumque pura intelligitur sub conditione, si nuptiae cum secunda Ecclesia sequantur fuerint.
- 23 Donat ares acquiritur donatario, sed non irrevocabiliter, quia potest illas revocare.
- 24 Consensus sicut acquiritur in coniugio spirituali contrahendo, ita & in dissolvendo.

Declaratur num. 91.

24 Matrimonium rati spirituale, quam carnale ad tempus contrahi non potest.

25 Filios adoptivos temporales abhorret lex.

26 Translatio quis non dicitur, nisi secunde Ecclesiae possessionem quisiverit.

Contrarium num. 99.

27 Beneficia promoti ad Episcopatum non vacant ante illius consecrationem, & adeptam possessionem Ecclesiae.

28 Idem si provisorius fructus Episcopatus non acceperit eo quod ad certum tempus alteri debeantur.

29 Beneficia electi, & in Curia consecrati conferuntur ex stylo Curiae etiam ante adeptam Ecclesiae possessionem.

30 Possessio non acquiritur sine animo.

31 Episcopus, quem non crimen, sed infirmitas ab officio adducit, Ecclesia privari non debet invitum.

32 Papam posse pro libito voluntatis Episcopum transferre invitum, qui auctoribus consenserint.

33 Ecclesia vacat eo ipso quod Papa invitum transfert nec ad eam datur regressus.

34 Episcopus quoad translationem liberum dissentium non habet, sed Monacho acquiparatur. num. 37. et

Declaratur num. 75.

35 Ecclesia potest agere contra Episcopum translatum ut recedat.

36 Episcopus ab initio nemo cogitur fieri invitum.

37 Monachus non potest contradicere Superiori eum transferenti de Monasterio ad Monasterium. & num. 75.

38 Beneficia omnia Mandi sunt manu alia Papae. Declaratur num. 77.

39 Papa in beneficiis libere est pro ratione voluntatis. & num. 43.

Declaratur num. 79. & seqq.

40 Papa potest Episcopum deponere etiam sine causa. Contrarium. num. 78.

41 Papa potest facere Prelatum ad tempus.

42 Papa praesertim in beneficiis libere habet plenitudinem potestatis.

43 Et sola potestas est pro causa.

44 Declaratur num. 79. usque ad num. 88.

44 Patriarchatus, Archiepiscopatus, & Episcopatus Romanae fundantur Ecclesiae.

45 Deservitio ad eum spectat, ad quem institutio.

46 Deservitio potest esse, qui illud condidit.

47 Imperator potest auferre rem privatam, & dare militibus in praemium.

48 Papa potest rem uni Ecclesiae auferre, & dare alteri etiam sine causa, nec quisquam potest ei dicere, Cur ita faciat.

Contrarium. num. 70.

Declaratur num. 79.

49 Beneficiarius nec habet dominium usque, nec directum, sed est constitutus procurator, & administrator à Papa.

50 Sacerdotes etiam impiti possunt à suis Episcopis ex una ad aliam Ecclesiam transferri. & num. 89.

51 Papa potest in uno Episcopatu duos Episcopos constituere. & num. 89.

52 Augustinus non successit, sed accessit Valerio adhuc viventi.

53 Papa potest concedere duos Episcopatus uni Episcopo, item plures unire, & unum in plures dividere. & num. 69. & 89.

54 Item potest dissolvere matrimonium ratum non consummatum. & num. 89. & 93.

55 Item quandoque dissolvit matrimonium consummatum.

56 Prelati sunt procuratores, & dispensatores rerum Ecclesiae, non domini.

57 Papa est principatus dispensator bonorum Ecclesiae. & num. 70. & 82.

58 Papam non posse transferre Episcopum invitum nisi ex causa necessitatis, vel utilitatis Ecclesiarum, qui auctoritates teneant.

59 Translationis iusta causa est inseparabilis resistentia populi etiam iniusta. & num. 61.

60 Ecclesia universalis est unum corpus mysticum multorum Episcoporum concordia numeroritate diffusum, cuius caput est Papa. & num. 107.

61 Papa si videt membrum Ecclesiae, id est Episcopum inutilem esse ob persecutionem, quam patitur, debet illum amovere, & ad aliam Ecclesiam transferre.

62 Papa in his quae sunt de iure divino, non dispensat in casibus sibi permisis nisi ex iusta, rationabilis causa.

63 Coniugium spirituale inter Episcopum, & Ecclesiam est de iure divino, eiusque dissolutionem Deus suo iudicio reservavit.

64 Pape auctoritate quod fit dicitur fieri auctoritate Dei, si ex iusta causa fiat.

65 Papa dicitur habere celestis arbitrium.

66 Nec puri hominis, sed veri Dei vicem gerit in terra.

67 Deus non est auctor iniquitatis, sed omnia aut iusto iudicio facit, aut suo permisso ita fieri sinit.

68 Petri privilegium eatenus manet in Romano Pontifice, quatenus ex ipso fertur aequitate iudicium.

69 Papa non potest sine iusta causa Episcopatum dividere, Episcopo non consentiente.

70 Papa non est absolute dominus bonorum ecclesiae, sed dispensator. & num. 82.

71 Prelati beneficium non decet aliquem sine iusta causa à suis beneficiis amovere.

72 Translatio in materiae semper inra ponderant iustam causam utilitatis, vel necessitatis ecclesiarum.

73 Opiniorum conciliatio circa translationem Episcopi invitum.

74 Sedes Apostolica in causis maioribus magna circumspectione, & maturitate procedere consuevit.

75 Translatio Monachi quid differat à translatione Episcopi.

76 Priores per electionem canonicè instituti, nisi pro mansuetudine & rationabili causa non sunt mutandi.

77 Episcopus esse ad nutum amovibilis repugnat sacro regulis.

78 Depositio Episcopi in dubio censetur facta ex iusta causa.

79 Princeps potest sine causa invitum auferre de potestate absoluta, non autem de potestate ordinaria.

Dispo.